

Examen HAVO
2017

tijdvak 1
dinsdag 23 mei
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 30 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 59 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Bij Adema nv is het eigen vermogen per 31 december 2016 als volgt samengesteld:

Geplaatst aandelenkapitaal	€ 60.000.000
Agioreserve	€ 90.000.000
Algemene reserve	€ 65.000.000
Winstsaldo 2016	€ 10.200.000

De nominale waarde van een aandeel Adema is € 5.

Het hoofdkantoor van Adema is gevestigd in Zeewolde.

Over het winstsaldo moet vennootschapsbelasting worden betaald volgens onderstaande tarieven:

voor dat deel van het winstsaldo	tarief
tot en met € 200.000	20,0%
boven € 200.000	25,0%

De vragen 1 tot en met 4 gaan over de winstverdeling van 2016 van Adema.

- 1p 1 Bereken het bedrag dat Adema aan vennootschapsbelasting moet betalen over de winst van 2016.

Van het winstsaldo na vennootschapsbelasting wordt 22% toegevoegd aan de Algemene reserve. De rest wordt beschikbaar gesteld als dividend.

- 1p 2 Bereken het bedrag dat Adema beschikbaar stelt aan dividend over 2016.

De directie van Adema stelt voor om zowel stockdividend als cashdividend beschikbaar te stellen:

stockdividend	5%
cashdividend	het resterende bedrag van het beschikbaar gestelde dividend

- 2p **3** Noem voor de directie twee bedrijfseconomische motieven om een deel van het dividend in stockdividend beschikbaar te stellen en uit te keren in plaats van het hele dividend in cashdividend.
- 4p **4** Bereken het bedrag aan cashdividend per aandeel dat beschikbaar wordt gesteld Adema rondt hierbij naar beneden op centen af.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 4.

In deze opgave blijven de btw en de hypotheekrenteaftrek buiten beschouwing.

Airbnb is internationaal marktleider op het gebied van particuliere verhuur van kamers en woningen. Via Airbnb is het ook mogelijk om bed-and-breakfast-accommodaties te verhuren (*zie informatiebron 1*).

Karin van der Brink woont samen met haar dochter in Amsterdam in een woning met drie etages. Omdat haar dochter in een andere stad gaat studeren, komt de tweede etage van 50 m² van maandag tot en met vrijdag leeg te staan. Karin denkt erover na om deze etage per 1 januari 2018 als particulier via Airbnb te verhuren.

De verhuur van de etage zal een extra inkomstenbron zijn voor Karin. Om dit te realiseren, zal ze wel uren moeten werken aan de verhuur van de etage. Ook zal de etage moeten worden verbouwd en hiervoor moet een lening worden afgesloten.

Eis van Karin

Karin zal besluiten om haar tweede etage per 1 januari 2018 via Airbnb te verhuren, als haar verwachte netto-inkomsten uit de verhuur na belasting per gewerkt uur in 2018 meer zullen zijn dan € 12.

Verwachte inkomsten uit verhuur

Karin heeft voor 2018 een schatting gemaakt van de bezetting van de etage. Ook heeft ze een beslissing genomen over de verhuurprijs van de etage.

- 2p **5** Toon met behulp van een berekening aan dat Karin verwacht dat de etage 96 nachten zal worden verhuurd in 2018 (*zie informatiebron 2*).
- 2p **6** Bereken voor Karin de verwachte inkomsten in 2018 uit de verhuur van de etage, na de ingehouden bedragen door Airbnb (*zie informatiebronnen 1 en 2*).

Verwachte verhuurdersuitgaven

Karin wil de te verhuren etage in december 2017 verbouwen om de etage voor de huurders aantrekkelijker te maken. Voor de verbouwing wordt een annuïteitenlening afgesloten.

- 2p 7 Bereken de verwachte interestuitgaven in 2018 van deze lening (*zie informatiebron 3*).

Naast interestuitgaven heeft Karin meer uitgaven om de etage te verhuren (*zie informatiebron 3*).

- 3p 8 Bereken de totale verwachte verhuurdersuitgaven in 2018 (*zie informatiebron 3*).

Netto-inkomsten

Haar netto-inkomsten zijn de inkomsten uit de verhuur van de etage minus de verhuurdersuitgaven, bestaande uit interest, gas/water/elektra en ontbijt.

Over 70% van deze netto-inkomsten moet Karin inkomstenbelasting betalen. De rest van de netto-inkomsten is belastingvrij. Het tarief van inkomstenbelasting in 2018 is 42%.

- 1p 9 Leg uit dat Karin over de behaalde netto-inkomsten uit de verhuur van de etage geen vennootschapsbelasting moet betalen, maar inkomstenbelasting.
- 2p 10 Bereken de verwachte netto-inkomsten na inkomstenbelasting in 2018 uit de verhuur van de etage.

Urenbesteding bij verhuur etage

Karin heeft voor de verschillende activiteiten die bij het verhuren van de etage horen (zoals het schoonmaken van de etage), een schatting gemaakt van hoeveel uur ze hieraan in 2018 zal besteden.

- 2p 11 Toon aan dat Karin op basis van het verwachte aantal boekingen de etage 64 keer moet schoonmaken in 2018 (*zie informatiebron 4*).
- 2p 12 Bereken het verwachte aantal uren dat Karin in 2018 in totaal zal besteden aan het verhuren van de etage (*zie informatiebron 4*).

Conclusie

- 2p 13 Laat door middel van een berekening zien of Karin haar etage per 1 januari 2018 zal verhuren via Airbnb.

Opgave 3

Bij deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

De penningmeester van judovereniging JDV heeft onderstaand overzicht opgesteld over de jaren 2015 tot en met 2017.

seizoen (1 januari - 31 december)	gerealiseerd		begroot
	2015	2016	2017
leden:			
senioren	20	14	11
junioren	90	86	84
contributie (in €):			
nog te ontvangen contributie per 31 december ¹⁾	1.080	1.520	0
vooritontvangen contributies per 31 december ¹⁾	320	350	0
contributiebaten	14.000	12.560	(a)....
contributie-ontvangsten	13.680	12.150	(b)....
huur (in €):			
nog te betalen huur per 31 december ¹⁾	600	630	0
huurlasten ²⁾	7.200	7.560	
huuruitgaven	7.200	7.530	(c)....
trainer (in €):			
trainerslasten	4.500	5.000	5.500
trainersuitgaven	4.500	5.000	5.500
vaste activa (in €):			
vaste activa per 31 december (boekwaarde)	1.600	1.200	800
afschrijvingslasten vaste activa	400	400	400
overige informatie (in €):			
eigen vermogen per 31 december	3.660	3.260	
liquide middelen per 31 december	1.900	1.510	

noot 1 Openstaande schulden/vorderingen aan het einde van een jaar worden in het daaropvolgende jaar alsnog betaald/ontvangen.

noot 2 De huurlasten van de judohal stijgen in 2017 ten opzichte van 2016 met hetzelfde percentage als in 2016 ten opzichte van 2015.

In 2016 bedroeg de jaarcontributie € 160 voor een seniorlid en € 120 voor een juniorlid. Met ingang van 1 januari 2017 wordt de jaarcontributie voor alle leden met € 15 verhoogd.

2p **14** Bereken de begrote contributiebatens (a) over 2017.

2p **15** Bereken de begrote contributie-ontvangsten (b) in 2017.

3p **16** Bereken de begrote huuruitgaven (c) in 2017.

Op 1 januari 2018 moet een deel van de inventaris worden vervangen. Daarvoor is een bedrag van € 1.500 nodig.

2p **17** Toon met een berekening aan of er volgens het opgestelde overzicht over 2017 voldoende liquide middelen zullen zijn om op 1 januari 2018 deze investering te kunnen betalen.

Opgave 4

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Henk Houthandel bv importeert houten planken en verkoopt deze in Nederland. Over maart 2017 zijn de volgende gegevens verzameld:

Op 1 maart 2017 heeft Henk Houthandel 1.000 m² hout op voorraad met een inkoopprijs van € 7,20 per m². Henk Houthandel maakt bij de waardering van de voorraad hout gebruik van de lifo-methode.

transactie	datum	aantal m² hout	prijs per m² hout
inkoop	2 maart	1.500	€ 7,50
verkoop	4 maart	600	€ 11,75
inkoop	11 maart	2.800	€ 8,15
verkoop	18 maart	3.300	€ 10,30
inkoop	22 maart	4.000	€ 6,95

Bij Henk Houthandel vinden alle ontvangsten en leveringen van hout steeds op dezelfde dag plaats als de daarbij ontvangen inkoop- en verkoopfacturen.

2p 18 Bereken de brutowinst van de verkoop op 18 maart 2017.

Henk Houthandel wil met ingang van 31 maart 2017 de voorraad hout niet meer waarderen op basis van de lifo-methode, maar op basis van een vaste verrekenprijs (vvp) van € 7,70 per m².

Als de waardering van de technische voorraad zal gebeuren op basis van een vaste verrekenprijs, zal de post Voorraad hout op de balans van Henk Houthandel per 31 maart 2017 eenmalig naar boven of naar beneden moeten worden aangepast.

- 1p **19** Bereken de technische voorraad in m² hout per 31 maart 2017.
- 2p **20** Bereken met welk bedrag de balanspost Voorraad hout per 31 maart 2017 moet worden aangepast. Geef aan of er sprake is van een toename of van een afname.
- 1p **21** Leg uit waarom de economische voorraad hout in m² gelijk is aan de technische voorraad hout in m² van Henk Houthandel per 31 maart 2017.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 5 tot en met 8.

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Warenhuis V&D bv is eind 2015 failliet gegaan. In deze opgave wordt teruggeblikt op de periode van eind 2014 tot eind 2015, waarin een poging werd ondernomen om het warenhuis te redden.

V&D kent al jaren dalende omzetcijfers, waarvoor allerlei factoren kunnen worden aangewezen. Zo heeft het warenhuis last van veranderd koopgedrag van de consument: meer internetaankopen houden de consument weg uit het stadscentrum.

Door het verlies als gevolg van de dalende omzetcijfers is het eigen vermogen van V&D gedaald tot een ongewenst laag niveau en daardoor is de solvabiliteit verslechterd. Ook is de liquiditeitspositie van het warenhuis negatief beïnvloed door de gedaalde omzet.

- 2p 22 Leg uit, zonder berekening, dat op basis van de gegevens op de balans kan worden geconcludeerd dat de solvabiliteit van V&D op 31 december 2014 als slecht kan worden beoordeeld (*informatiebron 5*).
Betrek in het antwoord zowel het tellereffect als het noemereffect van de solvabiliteit.

V&D heeft een maximale kredietruimte bij de banken van € 25 miljoen. Ze verwacht dat deze maximale kredietruimte niet voldoende zal zijn om in het eerste kwartaal van 2015 alle betalingen te kunnen doen. Dit kan leiden tot een faillissement van het warenhuis, wat nadelig is voor alle stakeholders (*zie informatiebron 6*).

Investeringsmaatschappij Sun Capital, de enige aandeelhouder van V&D is een belangrijke stakeholder.

- 1p 23 Waarom blijven bij faillissement van V&D de financiële verliezen voor Sun Capital beperkt tot het ingelegde vermogen in V&D?

V&D en Sun Capital zijn gebaat bij het voorkómen van een faillissement.

- 2p 24 Geef voor twee andere groepen stakeholders (*genoemd in informatiebron 6*) aan waarom zij ook belang hebben bij het voorkómen van een faillissement. Geef per stakeholder aan wat zijn/haar belang is.

In informatiebron 7 is voor het eerste kwartaal van 2015 de resultatenbegroting van V&D opgenomen. In informatiebron 8 staat aanvullende informatie ten behoeve van het opstellen van de liquiditeitsbegroting van V&D in het eerste kwartaal van 2015.

- 2p **25** Bereken de verwachte uitgaven van V&D als gevolg van de 6% Banklening in het eerste kwartaal van 2015.
- 3p **26** Bereken de verwachte uitgaven van V&D in het eerste kwartaal van 2015 als gevolg van inkopen.
- 3p **27** Toon door middel van een berekening aan dat het kredietplafond van € 25 miljoen niet genoeg is om betalingsproblemen te voorkomen.
Vul op de uitwerkbijlage bij deze vraag de liquiditeitsbegroting voor het eerste kwartaal van 2015 volledig in.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Opgave 6

Demi Greven is op 1 april 2017 achttien jaar geworden. Op 1 oktober 2017 gaat ze voor één jaar naar Australië. Haar ticket en verblijf wil ze onder andere betalen met het geld van haar spaarrekening bij de Blink Bank.

Op haar geboortedag is op deze spaarrekening eenmalig een bedrag gestort door haar ouders.

- De vaste interestvergoeding op deze spaarrekening is 0,85% per kwartaal op basis van samengestelde interest.
- De interestvergoeding wordt op de eerste dag van het volgende kwartaal bijgeschreven.
- Op 1 april 2017 is de interestvergoeding over het eerste kwartaal van 2017 bijgeschreven. Deze interestvergoeding is € 69,77.

- 1p **28** Bereken het bedrag dat op 1 januari 2017 op de spaarrekening van Demi Greven stond.
- 2p **29** Bereken het bedrag dat de ouders van Demi Greven bij haar geboorte hebben gestort op de spaarrekening van Demi Greven.
- 2p **30** Bereken het saldo van de spaarrekening van Demi Greven op 1 oktober 2017 na bijschrijving van de interest.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.